

รายงานการศึกษาทางวิชาการด้านป่าชุมชน

เรื่อง

ทัศนคติและพฤติกรรมของชาวบ้านที่มีผลกระทบต่อความประสบผลสำเร็จ

และความยั่งยืนของป่าชุมชนบ้านลาด

กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านลาด ตำบลหลักเมือง

อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

โดย

นางสาวนงนุช แซ่เจีย

นักวิชาการป่าไม้ 3

สำนักงานป่าไม้จังหวัดกาฬสินธุ์

พ.ศ.2544

บทคัดย่อ

การศึกษาทางวิชาการด้านปทุมชน เรื่องทัศนคติและพฤติกรรมของชาวบ้านที่มีผลต่อความประสบผลสำเร็จและความยั่งยืนของปทุมชนบ้านลาด กรณีศึกษา : ปทุมชนบ้านลาด ตำบลหลักเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทัศนคติและพฤติกรรมของชาวบ้านที่มีผลต่อปทุมชน และเจ้าหน้าที่ปทุมชน รวมทั้ง ศึกษาว่าเพราะเหตุใดทัศนคติพฤติกรรมนั้นจึงส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของปทุมชนต่อไปในอนาคตหรือไม่ อย่างไร โดยได้ศึกษาข้อมูลด้านประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านและพัฒนาการของปทุมชนบ้านลาด ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจและสังคม ที่คิดว่าน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน รวมทั้งอาจจะส่งผลต่อความคิดและการแสดงออกของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยต่างๆ นั้น มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และส่งผลไปในเชิงบวกหรือลบ โดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางสถิตินี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ช่วยในการวิเคราะห์และการวิเคราะห์เชิงพรรณนาประกอบกัน

จากการศึกษาปัจจัยทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในสังคม ภูมิฐานะ การประกอบอาชีพ การถือครองที่ดิน สภาพทางการเงิน รายได้ และการพบปะเจ้าหน้าที่ กับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปทุมชน พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ นี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมของชาวบ้านที่มีต่อปทุมชน และสำหรับปัจจัยทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในสังคม ภูมิฐานะ การประกอบอาชีพ การถือครองที่ดิน สภาพทางการเงิน รายได้ และการพบปะเจ้าหน้าที่ กับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเจ้าหน้าที่ปทุมชน พบว่า ไม่มีปัจจัยใดเลยที่มีความสัมพันธ์เช่นกัน

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ สังเกตเห็นว่า ราษฎรมีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการความเชื่อเรื่องผีปูด้า หรือ เจ้าปู่ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นผู้ดูแลรักษาชีวิตทรัพย์สินของราษฎรในหมู่บ้าน และความสำเร็จในการช่วยดูแลรักษาป่าจนกระทั่งได้รับรางวัลพระราชทาน ธง "พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต" จากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ซึ่งผู้ทำการศึกษได้พบเห็นที่น่าจะเป็นปัจจัยที่นำมาสู่การดูแลรักษาปทุมชนแห่งนี้เป็นอย่างดี และยังยืนต่อไปในอนาคต หากคนในชุมชนยังยึดมั่นเชื่อถือเช่นทุกวันนี้